

STUDENT

GODINA XXXII

25. JUN 1968.

S

LIST

BEOGRADSKIH
STUDENATA

1 75 1

vanredni
broj 5

MISTERIJE I HISTERIJE

«Kad narod otkrije tajnu kako se postaje velik»

Trgovi će ostati bez spomenika».

(Branko Miljković)

Strajkovi radnika prisutni su u našem društvu celu deceniju (od Trbovlja 1958. godine) ali nijedan štrajk do sada nije izazvao toliko raznovrsnu i mnogostranu mobilizaciju kao pokret jugoslovenskih studenata (osobito na Beogradskom univerzitetu). To je, verovatno, posledica razlike između štrajka, kao oblika ekonomske borbe (usmerene na popravku unutar postojećih ekonomskih odnosa sa izrazitom težnjom ka povećanju nadnica), i političkog pokreta čiji se ciljevi ne iscrpljuju korekcijama status quo-a, već ga prekoraju u težnji da ga bitno menjaju.

Politički pokret sa eminentno socijalnim programom (reafirmacija tradicionalnih ciljeva proleterskog pokreta: socijalna pravda, jednakost, sloboda itd.) vrši demokratski pritisak na komunistički pokret dajući mu osvežavajuće impulse uma i mladosti alarmirajući neophodnost razbijanja političke ljuštore proleterske revolucije da se ne bi ugušilo njeno socijalno biće. Studentski pokret praktično je pokazao mogućnost transcendiranja dijaboličnog mehanizma političke manipulacije, u kojem ljudi i ideje fungiraju kao sredstva ostvarivanja posebnih ili pojedinačnih interesa manipulanata. Tokom višednevne kulminacije konflikta između studentskog pokreta i birokratije omogućeno je naslućivanje (klasična misterioznost akcija birokratije i ovom prilikom ispoljila se u fanatičnoj težnji za obezbeđenjem od »provale« javnosti u njene tajne) nekih fenomena bez čije se eliminacije teško može odlučnije zakoračiti na plan socijalne revolucije, odnosno autentične samoupravne prakse. Jedan od tih fenomena zaslužuje posebnu pažnju — reč je o privatizaciji javne vlasti.

Operativna jezera političke moći, naročito u proteklim danima, nalazila su se van oficijel-

(NASTAVAK NA 6. STRANI)

VELIKA POLITIČKA INICIJATIVA STUDENATA I NASTAVNIKA

UVODNO IZLAGANJE UNIVERZITETSKOG
KOMITETA ZA DISKUSIJU O PRVOJ TACKI
DNEVNOG REDA NA VANREDNOJ
KONFERENCIJI SK

Verovatno ćemo tek na jesen biti u mogućnosti da pružimo kompletnu analizu junskih događaja na Beogradskom univerzitetu. Ipak, i u ovom trenutku, možemo da ukažemo na neke od bitnih uzroka ovih zbivanja i da istaknemo nekoliko njihovih značajnih karakteristika.

Sadašnje generacije studentske omladine, rođene i politički oformljene u socijalizmu, stupaju na scenu našeg društvenog i političkog života sa željom da se što brže uključe u borbu za dublji razvoj samoupravnih odnosa i neposredne socijalističke demokratije. Velika energija koju, naporedo sa stručnom spremnošću i socijalističkom orijentacijom, ima naša studentska omladina, potrebuje široke mogućnosti da se stvaralački izrazi i potvrdi. Zrelost naših socijalističkih društvenih odnosa, sposobnost Saveza komunista da se u toku svoje reorganizacije otvori prema mladima i njihovom nemiru koji pokreće svet i, posebno, revolucionarna ličnost Titova — koji je uvek bio i danas jeste sa omladinom, a omladina je uvek bila i danas jeste sa njim — omogućavaju da se naši problemi razrešavaju onako kako socijalizmu jedino i dolikuje: demokratski i humano.

Studentske demonstracije došle su, kako je Tito tačno ocenio, spontano i imaju uzrok u slabostima našeg društva.

STUDENTI SU ZABRINUTI ZA MORALNI PROFIL DRUŠTVA

Ako naš student još nije neposredno uključen u tokove našeg društvenog života, to ni u kom slučaju ne znači da ga živo ne interesuju problemi našeg socijalističkog razvoja. Naprotiv, kao mlad čovek koji je pre svega okrenut budućnosti i koji se lako ne miri sa nedostacima u našem društvenom životu, on veoma oštro i tačno zapaža krupne slabosti sa kojima se suočavamo u izgradnji našeg društva. Znatne razlike u društvenom i materijalnom položaju među ljudima, koje nisu posledica dosledne primene načela raspodele prema radu, već izviru iz neopravdanih privilegija, korupcije, utaje poreza i drugih oblika zloupotrebe političkog ili ekonomskog položaja, jesu društvene pojave koje duboko uznemiruju i ogorčavaju moralno i političko biće studentske omladine. Studenti su s punim pravom ogorčeni na inertnost i neefikasno funkcionisanje institucija našeg sistema, koje treba da se bore i onemogućavaju pomenute i slične pojave iako one predstavljaju ozbiljnu deformaciju nekih osnovnih postupaka na kojima počiva naš socijalistički sistem i uprkos tome što su takve pojave već duže vremena i uočene i definisane u našem društvu. Mladima je takođe smetala neodlučnost Saveza komunista da, na ovom planu, povede radikalnu političku akciju. Zajedno sa drugim delovima našeg društva, studenti takođe osećaju da glavni teret mera društvene, i posebno privredne reforme, pogađa gotovo isključivo radničku klasu i opravdano zahtevaju pravednu raspodelu tog tereta na celo naše društvo. Studenti su zabrinuti za moralni profil društva i njihov revolt nikako ne može da se svede na nezadovoljstvo njihovim sop-

stvenim materijalnim položajem. Ova velika studentska inicijativa nije pošla sa stanovišta samo studentskog materijalnog i društvenog položaja — studenti su želeli da kažu svoju reč o problemima globalnog društva i oni su je, polazeći od Programa Saveza komunista Jugoslavije, dostojanstveno izrekli. Prema tome, ova velika inicijativa studenata i nastavnika Beogradskog univerziteta nije proistekla isključivo iz lošeg materijalnog položaja studenata i Univerziteta u celini, već iz velike želje mlade generacije da se na svim planovima našeg društvenog i političkog života pređe odlučno sa reči na delo — u realizaciju ciljeva privredne i društvene reforme, u energičnu borbu protiv nesocijalističkih pojava u našem društvenom životu, u slamanju konzervativizma, birokratizma i inertnosti, u energičan razvoj samoupravljanja na Univerzitetu i ubrzan rad na dubokoj reformi Univerziteta.

GRAĐANI DRUGOG REDA

Poslednjih nekoliko godina perspektiva diplomiranih studenata postala je neizvesna — posao se teško nalazi ili se uopšte i ne može naći. Studiranje je postalo znatno skuplje a stipendije i krediti ni izdaleka ne prate porast životnih troškova. Nezadovoljstvo studenata sopstvenim materijalnim položajem uvećava se

činjenicom da je jedna od osnovnih motivacija studiranja — uključivanje u život zaposljavanjem — za mnoge ozbiljno dovedena u pitanje. A ako se diplomirani stručnjaci ne mogu da zaposle, oni se, iako puni energije i znanja koja su društvu neophodna za brži razvoj u punom smislu reči nalaze izvan života, u poziciji građana drugog reda.

I na samom Univerzitetu, na žalost, studenti su tokom studija u položaju građana drugog reda. Naime, studenti mogu da ukazuju na probleme i mogu da predlažu različita rešenja, ali nisu u prilici da odgovorno odlučuju kako na fakultetu tako i u objektima studentskog standarda. Zatim, očigledna kriza Univerziteta kao klasične i umnogome zastarele institucije — neprimerene potrebama modernog društva, još je jedan razlog više nezadovoljavajućeg položaja našeg studentstva. Poslednjih godina se, uz to, nastavlja proces pogoršavanja socijalne strukture studenata na štetu radničke i seoske omladine. Ako imamo na umu znatnu izdvojenost Univerziteta, pa prema tome i studenata, iz šire društvene zajednice, položaj mladog čoveka koji studira, hrani se u studentskoj menzi, stanuje u studentskom domu i živi u nezavisnosti da li će moći da se zaposli — verujemo da postaje dosta jasan.

NA PROBLEME SMO I RANIJE UKAZIVALI

Svi ovi problemi koje smo pobrojali, kako društveni tako i univerzitetski, stari su najmanje nekoliko godina. Uviđajući ove okolnosti, Savez komunista na Univerzitetu je ove godine više puta i na različite načine ukazivao na težinu materijalnih i političkih problema sa kojima se studenti i Univerzitet suočavaju. Posebno je ukazivano da ovakvo stanje stvari neminovno vodi jačanju uverenja kod studenata da se demonstracije i slični oblici ispoljavanja revolta, javljaju kao najefikasnije, ako ne i jedino podobno sredstvo za razrešavanje nagomilanih problema Univerziteta i društva. Isticano je takođe da ovakva sredstva ne odgovaraju. Isticano je da ovakav odnos ne odgovara prirodi socijalističkih samoupravnih društvenih odnosa. Ali je takođe ukazivano na to da ukoliko se neke bitne pretpostavke samoupravnog i materijalnog položaja studenata i Univerziteta, kao i problemi globalnog društva — nezaposlenost, korupcija i druge nesocijalističke pojave — ne počnu rešavati brzo i efikasno — ne možemo očekivati afirmaciju političke organizovanosti na Univerzitetu. Odnosi na Univerzitetu su dugo vremena bili konzervirani i tek ovoga proleća Savez komunista pružio je snažniju inicijativu da se odlučnije krene napred. Takođe treba istaći agilnost Rektorata i Univerzitetskog saveta da se materijalni i drugi problemi studenata i Univerziteta radikalnije postavljaju i rešavaju. Savez studenata je u poslednjih nekoliko godina pravio ozbiljne analize, slao peticije nadležnim organima o materijalnom položaju studenata, o nepovoljnoj socijalnoj strukturi studenata i na sve načine ukazivao na ogroman negativan uti-

(NASTAVAK NA 2. STRANI)

